

VASTAUS VALTUUSTOALOITTEESEEN - MAKSUTON AAMUPALATARJOILU PERUSKOULUIHIN

KV 15.03.2021 § 11

Vasemmiston valtuustoryhmän aloite:

"Maksuton aamupalatarjoilu peruskouluihin

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn mukaan peruskouluikäisistä huomattava osa ei syö aamupalaa joka arkiamu. 4. ja 5. luokkalaisista luku on 26 prosenttia, ja 8. ja 9. luokkalaisten osalta jopa 41,4 prosenttia. Tutkimukset ovat osoittaneet linkin terveellisen aamupalan ja koulumenestyksen välillä, mutta kaikissa kodeissa ei ole samanlaisia edellytyksiä huolehtia ravitsevasta aamiaisesta. Lisäksi Sosiaalibarometri 2020 on osoittanut koronakriisin näkyneen kunnissa toimeentulon ongelmina. 73 prosenttia sosiaalityöntekijöistä katsoo, että kriisi on lisännyt muun muassa ruoka-avun tarvetta, mikä on vääjäämättömästi vaikuttanut myös koululaisiin.

Niissä kunnissa, joissa koulut ovat tarjonneet ilmaisen aamupalan, ovat tulokset olleet positiivisia. Esimerkiksi Lahdessa on syksystä 2019 asti tarjottu viikoittainen aamupala neljässä koulussa, jotka on valittu kokeiluun sosioekonomisin perustein. Aamiainen on auttanut paitsi jaksamaan koulutyössä, myös mahdollistanut aikuisten kiireettömän kohtaamisen ja kartoittamaan koululaisten elämään mahdollisesti liittyviä haasteita. Kokeiluista saadun palautteen perusteella yhteisöllinen koulupäivän aloitus on rauhoittanut oppilaita ja antanut koulutyöhön hyvän lähtökohdan.

Limingan Vasemmiston valtuustoryhmä esittää, että kunta tarjoaa jatkossa perusopetuksen oppilaille maksuttoman aamupalan kouluissa. Toimella pystymme tasaamaan oppilaiden välisiä sosioekonomisia eroja sekä rauhoittamaan koulupäiviä. Esitämme myös, että maksuttoman aamupalan tarjoamisen vaikutuksia oppilaiden jaksamiseen ja hyvinvointiin seurataan."

Päätös

Aloite lähetetään kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 07.06.2021 § 176

Valmistelijat liikelaitosjohtaja ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö Tanja Koski, p. 050-329 1506, tanja.koski(at)liminka.fi ja sivistysjohtaja Päivi Mäki, p. 050-670 5487, paivi.maki(at)liminka.fi

Limingan vasemmistoryhmä on tehnyt valtuustoaloitteen (KV 16.3.2021, § 8) maksuttomasta aamupalatarjoilusta peruskouluihin. Aloitteessa viitataan Terveysten ja hyvinvoinnin (THL) laitoksen kouluterveyskyselyyn, jonka mukaan peruskouluikäisistä huomattava osa ei syö aamupalaa joka arkiamu. 4.- ja 5-luokkalaisista valtakunnallinen luku on 26 prosenttia ja 8.- ja 9. -luokkalaisten osalta jopa 41,4 prosenttia.

Tutkimuksissa on osoitettu yhteys terveellisen aamupalan ja koulumenestyksen välillä. Kaikissa kodeissa ei ole samanlaisia

edellytyksiä huolehtia ravitsevasta aamiaisesta. Lisäksi Sosiaalibarometri 2020 on osoittanut koronaviruksen näkyneen kunnissa toimeentulotuen ongelmina. 73 prosenttia sosiaalityöntekijöistä katsoo, että kriisi on lisännyt muun muassa ruoka-avun tarvetta, mikä on vääjäämättömästi vaikuttanut myös koululaisiin.

Aloitteessa todetaan, että kunnissa, joissa koulut ovat tarjonneet ilmaisen aamupalan, tulokset ovat olleet positiivisia. Esimerkkinä mainitaan Lahdessa syksystä 2019 asti tarjottu viikoittainen aamupala neljässä koulussa, jotka on valittu kokeiluun sosioekonomisiin perustein. Aamiaisen on auttanut paitsi jaksamaan koulutyössä, mutta myös mahdollistanut aikuisten kiireettömän kohtaamisen ja mahdollisuuden kartoittaa koululaisten elämään mahdollisesti liittyviä haasteita. Kokeilusta saadun palautteen perusteella yhteisöllinen koulupäivän aloitus on rauhoittanut oppilaita ja antanut koulutyöhön hyvän lähtökohdan.

Limingan Vasemmiston valtuustoryhmä esittää, että Limingan kunta tarjoaa jatkossa perusopetuksen oppilaille maksuttoman aamupalan kouluissa. Toimella pystytään aloitteentekijöiden mukaan tasaamaan oppilaiden välisiä sosioekonomisia eroja sekä rauhoittamaan koulupäiviä. Esitetään myös, että maksuttoman aamupalan tarjoamisen vaikutuksia oppilaiden jaksamiseen ja hyvinvointiin seurataan.

Vastauksena aloitteeseen todetaan, että maksuttoman aamupalan tarjoaminen Limingan noin 2 300 peruskoululaiselle on haasteellista useasta näkökulmasta. Asiaa on tarkasteltava tilojen, koulujen aikataulujen, ruokapalveluiden henkilöstöressin ja tarpeellisuuden näkökulmista. Esimerkiksi Tupoksen koulussa on tällä hetkellä käytössä yksi, koulun kokoon suhteutettuna varsin pieni kouluruokala.

Vesikarin ruokasalin poistumisen myötä Tuiskulan ruokasalin käyttöä on tehostettu entisestään. Ruokasalia on laajennettu sisäänkäyntiaulaa, jotta lounas pystytään tarjoamaan kohtuullisessa aikataulussa. Ensimmäinen ruokailuvuoro alkaa noin klo 10, jotta kaikki ehtivät ruokailla aamupäivän aikana. Ruokailu onnistuttu koulun ja ruokapalveluiden henkilökunnan oivallisen suunnittelun vuoksi järjestämään non-stop-ruokailuna. Lounastarjoilu alkaa niin varhain, että aamupalan ja lounaan väliin jäävä aika jäisi joidenkin ruokailuryhmien osalta olemattomaksi. Sen sijaan halutaan mieluummin tuoda helpotusta välipalatarjoilulla lounaan ja koulun päättymisen välillä. Koronan vuoksi välipalatarjoilu on ollut tauolla.

Tupoksen luokat 1-2 opiskelevat uudessa modulikoulussa. Kun modulin pienet koululaiset lähtevät kouluruokailuun Tupoksen päärakennukseen kuluu aikaa pukemiseen ja kengännauhojen solmimiseen. Jos tämä operaatio toteutetaan vielä kaksi kertaa päivässä, kuluu kohtuuttomasti aikaa siirtymiin. Myös aamupalalle siirtyminen ja syömisen valvonta kuuluu opettajan tehtäviin. Lapset eivät voi mennä yksinään aamupalalle. Opettajalla voi kuitenkin olla jakoryhmälle opetusta klo 8-9, joten siirtyminen koko ryhmän kanssa aamupalalle lisää kiirettä ja ylipäänsä siirtymätilanteita, joissa helposti myös tapahtuu vahinkoja.

Yhtenäiskoulujen lounaan järjestämiseen tarvitaan aikaa useita tunteja. Parhaallakaan järjestelyllä koko koulun aamupalan syöntiä ei voida järjestää alle kahdessa tunnissa. Jo tilanpuutteen vuoksi aamupalan nauttiminen venyisi pitkäksi tapahtumaksi, jonka vuoksi koulun

Kunnanvaltuusto	§ 11	15.03.2021
Kunnanhallitus	§ 176	07.06.2021

---

lukujärjestys ja koulukuljetusvuorot tulisi laittaa uuteen uskoon. Oppilaiden koulupäivät myös pitenisivät.

Aloitteessa viitataan THL:n kouluterveystuloksiin oppilaiden aamupalan syönnistä. Arkijärjellä tulkittuna syynä voi olla myös pitkään venyvät illat somessa, joiden seurauksena on aamuinen väsymys. Yläkoululaiset todennäköisesti käyttävät aamuhetket mieluummin nukkumiseen kuin ravitsevan aamiaisen syömiseen. Yläkoululaiset eivät todennäköisesti lähtisi kouluun aikaisemmin aamupalan vuoksi.

Aloitteessa todetaan, että peruskouluikäisistä huomattava osa ei syö aamupalaa joka arkiamu. Vuoden 2019 THL:n kouluterveystutkimuksen mukaan liminkalaisista 4.- ja 5-luokkalaisista 24,9 prosenttia ei syö aamiaista joka aamu ja 8.- ja 9. -luokkalaista 33,4 prosenttia. Valtakunnalliset vertailuluvut ovat 26 prosenttia ja 41,4 prosenttia. Valtakunnallisesti vertailtuna tilanne on Limingassa alakoululaisten osalta jonkin verran parempi ja yläkoululaisten osalta tilanne on huomattavasti valtakunnallista tilannetta parempi.

Aloitteessa viitataan tutkimuksiin, joissa on osoitettu linkki terveellisen aamupalan ja koulumenestyksen välillä. Linkki varmasti löytyy, mutta selittävä syy ei todennäköisesti ole pelkästään aamupala. Voidaan olettaa, että perheissä, joissa huolehditaan lasten aamupalasta, huolehditaan muutenkin lasten hyvinvoinnista, ollaan kiinnostuneita koulunkäynnistä ja tuetaan koulunkäyntiä myös kotona. Pelkkä aamupalan syöminen ei sellaisenaan parantane koulumenestystä. Sen sijaan, että tarjottaisiin maksuton aamupala kaikille peruskoululaisille, on tärkeää kohdentaa tukea ja ohjausta niille perheille, joissa ei ole voimia huolehtia lasten hyvinvoinnista.

Aamupalan järjestäminen kaikissa peruskouluissa edellyttäisi huomattavaa resursointia ruokapalveluihin. Työntekijöitä aamupalan järjestämiseen tarvittaisiin lähes kaksinkertainen määrä, jotta koko prosessi ehdittäisiin hoitaa ennen lounasta. Sen sijaan, että toteutettaisiin isoa resursointia vaativa ja koko koulupäivän rakenteeseen vaikuttava aamupalan tarjoaminen kaikille peruskoululaisille, sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimijat ja ruokapalveluiden väki pitävät parempana välipalaan panostamista. Oppilaiden jaksamista iltapäivinä voidaan helpottaa välipalalla.

Kj:n esitys

Kunnanhallitus antaa yllä olevan vastauksen vasemmiston valtuustoryhmän aloitteeseen kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.